

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 685/2025-26

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti **Styrotrade a.s.**, Myslíkova 1415/207, Praha 1 – Nové Město, Česká republika, zastúpenej Advokátska kancelária Juristi s.r.o., Rázusova 49, Košice, proti postupu Okresného súdu Michalovce v konaní sp. zn. 14C/125/2013, postupu Krajského súdu v Košiciach v konaní sp. zn. 11Co/39/2021 a postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní sp. zn. 8Cdo/41/2023 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Michalovce v konaní sp. zn. 14C/125/2013 a postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní sp. zn. 11Co/39/2021 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Michalovce **prikazuje** v konaní sp. zn. 14C/125/2013 konať bez zbytočných prieťahov.
3. Sťažovateľke **priznáva** finančné zadost'učinenie **4 000 eur**, ktoré jej **je povinný** vyplatiť Okresný súd Michalovce v sume **3 500 eur** a Krajský súd v Košiciach v sume **500 eur**, a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Michalovce a Krajský súd v Košiciach **sú povinné** spoločne a nerozdielne nahradiť sťažovateľke trovy konania **949,17 eur** a zaplatiť ich jej advokátovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 10. novembra 2025 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného, krajského aj najvyššieho súdu označeným v záhlaví tohto nálezu. Sťažovateľka požaduje priznanie finančného zadostučinenia a náhrady trov konania pred ústavným súdom. Rovnako žiada, aby ústavný súd prikázal konať okresnému súdu bez zbytočných prietáhov.
2. Posudzovaná ústavná sťažnosť sa týka konania, v ktorom spoločnosť Omya, s.r.o., podala 21. mája 2013 žalobu proti spoločnosti GFM, s.r.o., o neúčinnosť právneho úkonu – kúpnej zmluvy, na základe ktorej nadobudla žalovaná spoločnosť vlastnícke právo k nehnuteľnostiam v katastrálnom území Michalovce. Uznesením Okresného súdu Michalovce z 26. februára 2014 vstúpila do konania sťažovateľka ako žalobca v 2. rade.
3. Okresný súd vo veci prvýkrát rozhodol 15. júla 2021 tak, že žalobu zamietol. Uznesením krajského súdu zo 16. novembra 2022 bol však tento prvostupňový rozsudok zrušený vo vzťahu k žalobcovi v 1. rade a v rozsahu zrušenia bola vec vrátená súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Zároveň odvolací súd odvolanie sťažovateľky odmietol.
4. Najvyšší súd rozhodol o dovolaní sťažovateľky uznesením z 25. februára 2025 tak, že uznesenie krajského súdu vo výroku o odmietnutí jej odvolania a v súvisiacom výroku o trovách konania zrušil a vec vrátil krajskému súdu v rozsahu zrušenia na ďalšie konanie.
5. Krajský súd, rešpektujúc právne záväzný názor najvyššieho súdu, uznesením z 30. júna 2025 zrušil rozsudok okresného súdu a vec vrátil súdu prvej inštancie na nové konanie a rozhodnutie.
6. Sťažovateľka namieta, že od začatia predmetného súdneho konania uplynulo takmer 12 rokov a 5 mesiacov a od pripustenia vstupu sťažovateľky do konania takmer 11 rokov a 8 mesiacov, pričom dosiaľ nebolo napadnuté konanie právoplatne skončené.
7. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 685/2025-11 z 3. decembra 2025 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Argumentácia sťažovateľky

8. Sťažovateľka uvádza, že napadnuté súdne konanie nie je poznačené právnou zložitou. S ohľadom na predmet súdneho konania, ktorým je konanie o určenie neúčinnosti právneho úkonu (kúpnej zmluvy), možno konštatovať, že ide o konanie, ktoré tvorí bežnú rozhodovaciu agendu všeobecných súdov.
9. Poukazuje na dlhoročnú nečinnosť okresného súdu, ktorý rozhodoval o podanej žalobe viac ako 8 rokov. Nečinnosť a nesústredenú činnosť je podľa nej možné vidieť aj v postupe krajského súdu,

dôkazom čoho je zrušujúce uznesenie najvyššieho súdu. Dĺžka dovolacieho konania predstavovala takmer rok a päť mesiacov. Nesústreďený postup odvolacieho súdu viedol v konečnom dôsledku k „vynútenému“ si predĺženiu napadnutého konania (ku dňu podania tejto sťažnosti o takmer 3 roky) a vec je aktuálne opätovne vrátená na konanie a rozhodnutie súdu prvej inštancie.

10. Absencia právoplatného rozhodnutia po viac ako 12 rokoch od podania žalobného návrhu dáva priestor na úvahu aj o porušení práva na spravodlivý proces, keďže tak dlho pretrvávajúci stav právnej neistoty strany sporu možno považovať za odmietnutie spravodlivosti (*denegatio iustitiae*).

III.

Vyjadrenie okresného, krajského a najvyššieho súdu

11. Okresný súd poukazuje vo svojom vyjadrení na náročnosť skutkového stavu a potrebu vykonania rozsiahleho dokazovania vo veci, a to najmä s ohľadom na to, že bolo nevyhnutné preukázať, či úmysel ukrátiť veriteľa mohol byť druhej strane známy. Išlo o spor medzi dvoma spoločnosťami, pričom aktivity jednej z nich boli predmetom trestného stíhania v Českej republike. Ďalej uvádza, že sťažovateľka vstúpila do konania v roku 2014, avšak až do roku 2019 vo vzťahu k nej žaloba neobsahovala petit a ona sama ho ani nenavrhol. Treba zdôrazniť, že v prípade žalobcov ide o samostatné procesné spoločenstvo. Napokon pre komplexnosť posúdenia uvádza okresný súd, že práve s ohľadom na skutkovú a právnu zložitost' prejednávanej veci strany sporu opakovane žiadali o predĺžovanie lehôt na podanie vyjadrení a predkladanie dôkazov v konaní.

12. Krajský súd sa domnieva, že z časového hľadiska konal v intenciách štatisticky vykazovanej priemernej dĺžky konania pred odvolacími súdmi (vo veci bolo rozhodnuté do jedného roka). Povahou pritom nejde o takú vec, ktorá by vykazovala znaky osobitnej alebo mimoriadnej naliehavosti. Poukazuje tiež na skutkovú náročnosť veci. Napokon, pokiaľ ide o vplyv rozhodnutia o odmietnutí odvolania sťažovateľky, ktoré bolo následne v dovolacom konaní zrušené, na celkovú dĺžku konania, krajský súd v žiadnom prípade nemôže niesť ťarchu zodpovednosti za riešenie tejto výsostne procesnej otázky najvyšším súdom viac ako dva roky. Nad'alej tiež zastáva názor, že odvolanie, ktoré vo svojom obsahu len odkazuje na iné podanie, nemožno považovať za úplné. Vo vzťahu ku krajskému súdu preto považuje krajský súd sťažnosť za neopodstatnenú.

13. Najvyšší súd uvádza, že vec napadla na dovolacie konanie 6. októbra 2023. O podanom dovolaní bolo rozhodnuté 25. februára 2025 a vec bola vrátená na okresný súd 18. marca 2025. Zákonná sudkyňa poukazuje na množstvo nevybavených vecí. Rozhodnutie ponecháva na úvahu ústavného súdu.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

14. Prípadná replika sťažovateľky by neovplyvnila rozhodnutie ústavného súdu pri posúdení merita veci, a preto ústavný súd nedoručoval vyjadrenia sťažovateľke na repliku. S ohľadom na uvedené kritérium (vplyv na výsledok konania) je takýto postup aprobovaný judikatúrou tak ústavného súdu, ako aj Európskym súdom pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) (Čičmanec proti Slovenskej republike z 28. 6. 2016, § 60 – § 65, IV. ÚS 660/2020, I. ÚS 155/2020).

15. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru ESLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv neexistuje zásadnejšia odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

16. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

17. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľky.

18. V prvom rade považuje ústavný súd za nevyhnutné poukázať na skutkovú (aj právnu) zložitost' veci, a to bez ohľadu na to, že konanie o neúčinnosť právneho úkonu ako také môže patriť medzi bežnú agendu všeobecných súdov. Tu prihliadal ústavný súd nielen na samotné tvrdenie všeobecných súdov, ktoré vo veci rozhodovali, ale aj na správanie samotných sporových strán, ktoré práve s poukazom na skutkovú zložitost' požadovali predĺžovanie lehôt na podávanie vyjadrení a predkladanie dôkazov.

19. Tieto závery nebude možné aplikovať vo vzťahu k najvyššiemu súdu, pretože ten nerozhodoval v merite veci, ale posudzoval výsostne procesnú otázku – či mal odvolací súd pripustiť odvolanie sťažovateľky, aj keď obsahovo poukazovala na podanie druhého žalobcu. V tomto prípade celkom zrejme nemožno hovoriť o tom, že by išlo o skutkovo alebo právne náročnú vec.

20. Sťažovateľka v podanej ústavnej sťažnosti namieta trvanie dotknutého civilného konania ako celku – ide teda o obdobie od podania žaloby 21. mája 2013, čo je viac ako 12 rokov. Samotná sťažovateľka však vstúpila do konania na strane žalobcu uznesením z 26. februára 2014.

21. Pri procesnom nástupníctve na základe singulárnej sukcesie sa možné porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote skúma iba v období, počas ktorého bol sťažovateľ účastníkom posudzovaného konania (III. ÚS 209/03, III. ÚS 161/2013, I. ÚS 50/2014). Vo veci sťažovateľky nie je dôvod zohľadniť celkovú dĺžku konania. Stav právnej neistoty sťažovateľky trvá len od februára 2014, keď do konania vstúpila. Z pohľadu možných prietáhov v konaní nie je relevantný navrhovaný petit (ktorý bol upravený až v roku 2019), ale skutočnosť, že so sťažovateľkou bolo konané ako so sporovou stranou odo dňa, keď okresný súd uznesením pripustil jej vstup do konania.

22. Bez toho, aby bolo potrebné ďalej detailne skúmať postup okresného súdu, je potrebné poukázať na zrejmu neakceptovateľnosť takmer osem rokov trvajúceho konania na prvom stupni (s tým, že vo vzťahu k sťažovateľke vzal ústavný súd do úvahy obdobie 7,5 roka, pozn.). Ani právne či skutkovo náročnejší spor nesmie trvať v právnom štáte takúto dlhú dobu. Negatívny dopad na legitímne očakávania sťažovateľky a dôveryhodnosť justície je v tomto prípade evidentný (porov. III. ÚS 346/2023) a z tohto dôvodu je nevyhnutné vysloviť porušenie práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (čl. 48 ods. 2 ústavy) a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote (čl. 6 ods. 1 dohovoru) okresným súdom (bod 1 výroku tohto nálezu). Uvedené platí o to viac, že aj po 7,5 roku rozhodovania bola vec napokon vrátená na okresný súd na základe podaného odvolania.

23. Následne vo veci rozhodoval krajský súd, pričom jeho postup posudzoval ústavný súd len vo vzťahu k sťažovateľke ako účastníkovi konania. O jej odvolaní rozhodol krajský súd 16. novembra 2022, čo je bez ďalšieho ústavne akceptovateľná doba na rozhodnutie v skutkovo a právne náročnejšom konaní. V tomto prípade je však podstatné dovolacie rozhodnutie, v ktorom najvyšší súd konštatoval, že odvolanie sťažovateľky spĺňalo všeobecné náležitosti odvolania podľa § 363 a § 365 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), a to práve s ohľadom na to, že sťažovateľka poukázala na odvolanie žalobcu v 1. rade, ku ktorému sa pripojila. Najvyšší súd teda rozhodol tak, že aj napriek samostatnému procesnému spoločenstvu odvolanie s odkazom na dôvody podaného odvolania žalobcu v 1. rade nemá vady, pre ktoré by odvolací súd nemohol v konaní pokračovať.

24. Ústavný súd v súvislosti s opakovaným rozhodovaním o podanom opravnom prostriedku v súlade s judikatúrou ESLP uvádza, že nemožno ospravedlniť prietahy, ktoré vznikli opakovaným zrušením rozhodnutí súdu nižšej inštancie odvolacím súdom, najmä keď sú mu vytkané chyby, ktorých sa tento súd dopustil (pozri napr. rozsudok ESLP vo veci Spas Todorov proti Bulharsku z 5. 11. 2009, č. 38299/05, § 41 – § 44). K vzniku zbytočných prietáhov v konaní pred všeobecným súdom môže pritom dôjsť nielen jeho nečinnosťou, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou (m. m. IV. ÚS 22/02, IV. ÚS 380/08, III. ÚS 103/09, I. ÚS 7/2011).

25. Na strane druhej je treba v prospech krajského súdu uviesť, že po vrátení veci najvyšším súdom vrátil vec okresnému súdu veľmi promptne – po vrátení veci 18. marca 2025 bolo o zrušení rozsudku okresného súdu (s poukazom na odvolanie sťažovateľky) rozhodnuté už 30. júna 2025.

26. Aj vo vzťahu k namietanému postupu krajského súdu s ohľadom na už uvedené skutočnosti vyslovil ústavný súd porušenie práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (čl. 48 ods. 2 ústavy) a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote (čl. 6 ods. 1 dohovoru) (bod 1 výroku tohto nálezu), avšak pri priznaní finančného zadosťučinenia prihliadol na to, z akého dôvodu a v akom rozsahu prispel krajský súd k celkovej dĺžke konania.

27. Napokon, pokiaľ ide o namietaný postup najvyššieho súdu, ktorý o podanom dovolaní sťažovateľky rozhodol po viac ako roku, s ohľadom na výlučne procesný charakter ním posudzovanej otázky je potrebné povedať, že ide o hraničné obdobie, avšak stále ústavne akceptovateľné. Vo vzťahu k najvyššiemu súdu preto ústavný súd ústavnej sťažnosti sťažovateľky nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

28. Ústavný súd prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 133 ods. 3 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) konať v predmetnej veci bez zbytočných prietahov, pretože ku dňu prerokovania ústavnej sťažnosti okresný súd vo veci nerozhodol.

V.

Primerané finančné zadost'učinenie

29. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

30. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiada priznať primerané finančné zadost'učinenie 15 000 eur.

31. Ústavný súd pri určení sumy finančného zadost'učinenia vzal do úvahy celkovú doterajšiu dĺžku napadnutého konania vo vzťahu k sťažovateľke (11 rokov), pričom v súčasnosti je vec po vrátení veci odvolacím súdom späť na prvostupňovom súde. Prihliadal tiež na to, akým spôsobom prispeli jednotlivé súdy k tomu, že sa vo veci napokon rozhodovalo neprimerane dlho. Tu treba poukázať na neprimerane dlhé rozhodovanie okresného súdu, na druhej strane na skutkovú a právnu zložitost' rozhodovanej veci a tiež nesprávne posúdenie odvolania sťažovateľky krajským súdom, pre ktoré sťažovateľka bola nútená podať dovolanie.

32. Ústavný súd považoval za primerané priznanie finančného zadost'učinenia spolu vo výške 4 000 eur (bod 2 výroku tohto nálezu), vo zvyšnej časti návrhu sťažovateľky nevyhovelo (bod 5 výroku tohto nálezu). S ohľadom na podiel jednotlivých súdov na vzniknutých prietahoch rozhodol ústavný súd tak, že okresný súd (ktorý sa najvýraznejším spôsobom podieľal na dĺžke konania) je povinný zaplatiť sťažovateľke 3 500 eur a krajský súd 500 eur.

VI.

Trovy konania

33. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 949,17 eur.

34. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky vychádzal ústavný súd z § 11 ods. 3, § 13a, § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2025 je 371 eur a hodnota režijného paušálu je 14,84 eur. Sťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2025 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti), čo celkovo predstavuje 771,68 eur. Túto sumu ústavný súd zvýšil podľa § 18 ods. 3 vyhlášky o daň z pridanej hodnoty, pretože právny zástupca sťažovateľky je platiteľom tejto nepriamej dane.

35. Priznanú náhradu trov konania sú okresný a krajský súd spoločne a nerozdielne povinné zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia (bod 4 výroku tohto nálezu).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. februára 2026

Peter Molnár
predseda senátu